

A kelet-európai műszaki-tudományos irodalom az NSZK-ban

Az NSZK-ban több mint 200 könyvtár gyűjti a kelet-európai országokból származó irodalmat (ebbe beletartozik a szovjet irodalom, de az NDK-beli nem). Az érintett könyvtárak legtöbbje tagja a Kelet-, Dél-Európa és az NDK kutatásával foglalkozó könyvtárak és dokumentációs központok munkacsoportjának (német rövidítése: ABDOSD).

A hannoveri Műszaki Könyvtár és Tájékoztatói Központ (*Technische Informationsbibliothek = TIB*), amely a műszaki tudományok és azok alaptudományainak központi szakkönyvtára, szintén beszerzi, feltárja és szolgáltatja a kelet-európai irodalmat. A nyugati országoktól eltérően Kelet-Európából nem szerzi be a tankönyveket; csak a tudományos értékű műveket gyűjti; főként az aktuális irodalomra koncentrálnak (azaz folyóiratokra, "a ... közleményei" típusú sorozatokra, konferenciái anyagokra, deponált kéziratokra, fordításokra stb.). Az 1987. decemberi adatok szerint 7366 kurrens folyóirat jár a TIB-be Kelet-Európából.

A TIB a gyűjtőkörébe tartozó kelet-európai dokumentumok lehető legteljesebb beszerzésére törekszik. Ezzel kapcsolatban sokféle probléma merül fel. Mivel a szocialista országokban nincs a nyugati értelemben vett könyvpiac, a TIB sokszor nem tud hozzájutni a tudományos érdeklődésre számot tartó művekhez. A megrendelt műveknek csak kb. háromnegyede érkezik be. Megpróbálták az NDK közvetítésével megszerezni a kelet-európai dokumentumokat, de az még kevésbé volt eredményes. A TIB gyakorlatilag beszüntette a nemzetközi kiadványcserét, mert túl sok munkával és időráfordítással járt. Értékes irodalomhoz jut viszont a TIB a Német Kutatási Társaság (*Deutsche Forschungsgemeinschaft = DFG*) cserevékenysége révén.

Az NSZK-ban nincs mód a kelet-európai adatbázisokhoz való hozzáférésre. A használók a *Referativnyi žurnal* füzeteiből szerezhetnek tudomást a kelet-

európai irodalomról. A TIB 1986 végén beszüntette saját tájékoztató szolgáltatását. Jelenleg adatokat szolgáltat a nehezen hozzáférhető művekről a központi tájékoztató intézmények információs szolgáltatásaihoz.

A kelet-európai irodalomra vonatkozó kérdéseikkel az NSZK-beli használók – a felsőoktatási és szakkönyvtárakat megkerülve – egyre többen fordulnak közvetlenül a központi szakkönyvtárakhoz.

A TIB két évente kb. egy hónapig tartó statisztikai vizsgálattal elemzi a kelet-európai irodalom használatát. Az 1987-es adatok szerint naponta átlagosan 120 esetben kérték e műveket. Ez 1985-höz képest 36,3%-os növekedést jelent. A kelet-európai irodalom fogadtatása tehát nagyon jónak mondható. Fordításokat naponta átlagosan 45-ször kérnek, a kérések majdnem felét teljesíteni tudják az USA-ban teljes egészében lefordított szovjet folyóiratok gyűjteményéből. (A TIB gyűjtőkörében kb. 300 ilyen cím jelenik meg.)

A szerző úgy véli, hogy az NSZK-ban megfelelő számú könyvtár gyűjti és bocsátja rendelkezésre a kelet-európai irodalmat. A kelet-európai irodalom részesedése megfelel a nyugat- és kelet-európai irodalmi termés egymáshoz viszonyított arányának. Bizonyos művek vagy műfajok hiánya a beszerzési nehézségekkel vagy azzal magyarázható, hogy nincs irántuk kereslet. Az aktuális irodalom kimerítő teljességgel rendelkezésre áll. A valóban releváns címeket tekintve az állomány jobbnak mondható, mint ugyanez az állomány az NDK-ban.

/NOVÁK, M.: Die wissenschaftlich-technische osteuropäische Literatur in der Bundesrepublik Deutschland. = Nachrichten für Dokumentation, 39. köt. 6. sz. 1988. p. 377–379./

(Hegyközi Ilona)